EDUSKUNTA – RIKSDAGEN

Eduskunnan keskuskanslia
Istuntoyksikön päällikkö Antti Linna

Lausunto,
dnro 5/01/2020
28.2.2020

Eduskunta
Perustuslakivaliokunta

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen 13 §:n muuttamisesta (PNE 1/2020 vp)

Tausta
Sitran hallintorakennetta on muutettu vuoden 2020 alussa voimaan tulleella lainmuutoksella (L 1553/2019, TaVM 3/2019 vp — HE 63/2019 vp). Ennen edellä mainittua muutosta Sitran hallintoneuvostona ovat toimineet Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain (717/1990) 8 §:n mukaan eduskunnan pankkivaltuutetut, joiden tehtävänä on ollut valvoa rahaston hallintoa ja päättää rahaston toiminnan periaatteista. Käsiteltävänä oleva muutos (PNE 1/2020 vp) on siten tekninen.

Sitralle on nyt lain muutoksen johdosta asetettu pankkivaltuutetuista erillinen hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston tehtävät säilyivät keskeisiltä osin ennallaan, mutta niitä on tarkennettu tietyiltä osin suhteessa Sitran hallituksen tehtäviin.

Eduskunnan työjärjestyksen 13 § on siten tarpeellista muuttaa vastaamaan Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain 1.1.2020 voimaan tullutta muutosta. Eduskunnan pankkivaltuutettujen Sitraan kohdistuvista vastuista säädetään eduskunnan työjärjestyksen 13 §:ssä, jonka mukaisesti pankkivaltuutettujen tehtävä on ulotettu koskemaan Suomen Pankin lisäksi eduskunnan alaisten rahastojen hallinnon valvontaa. Sitra on nykyisin ainoa eduskunnan vastattavana oleva rahasto. Eduskunnan työjärjestystä on tältä osin muutettava, koska valvonnasta vastaa uuden sääntelyn mukaisesti erikseen valittava Sitran hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston jäsenten määrä ja valinta
Hallintoneuvoston jäsenet valitsee eduskunta vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Heidän toimensa alkaa niin pian kuin vaali on toimitettu ja kestää seuraavan hallintoneuvoston jäsenten vaalin toimittamiseen. Sitra-lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen mukaan eduskunta valitsee uuden hallintoneuvoston lain voimaantultua. Eduskunta on valinnut Sitran hallintoneuvoston 20.2.2020.

Hallintoneuvostossa on voimassaolevan Sitra-lain 8 §:n mukaisesti vähintään 13 ja enintään 17 eduskunnan valitsemaa jäsentä. Ensimmäiseen hallintoneuvostoon valittiin 13 jäsentä.

Talousvaliokunta on mietinnössään (TaVM 3/2019 vp) pitänyt perusteltuna hallintoneuvoston esitettyä 13—17 jäsenen kokoa. Sääntelyn lähtökohtana on, että säännöksessä esitetty hallintoneuvoston koko turvaa riittävän laaja-alaisesti parlamentaarisuuden ja pienten eduskuntaryhmien edustuksen hallintoneuvostossa. Säännökseen jätetty liikkumavara mahdollistaa kulloistenkin poliittisten voimasuhteiden huomioon ottamisen. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan liikkumavaran käytöstä on tarkoitus sopia eduskuntaryhmien välillä osana laajempaa kokonaisuutta, jossa otetaan huomioon myös ryhmien edustus muissa hallintoneuvostoissa.

Sitra-lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 63/2019 vp) perustelujen mukaan jäseniä valittaessa eduskunta voisi kiinnittää huomiota myös esimerkiksi tulevaisuusorientoituneeseen, elinkeino- ja talouselämään, yhteiskunnallisiin ilmiöihin, oppimiseen ja rahaston toimintasuunnitteluun liittyvään osaamiseen. Eduskunta päättäisi kussakin valintatilanteessa, millaisia seikkoja se haluaa painottaa valinnassa.

Muutos
Puhemiesneuvoston ehdotuksessa ehdotetaan, että eduskunnan työjärjestyksen 13 §:ää muutetaan siten, että sen ensimmäisestä virkkeestä poistetaan maininta pankkivaltuutettujen eduskunnan alaisten rahastojen hallinnon valvontaa koskevasta tehtävästä. Muutos on luonteeltaan tekninen, sillä Sitran hallintoneuvostosta sekä sen tehtävistä ja jäsenmäärästä säädetään edellä kuvatuin tavoin Sitra-laissa. Työjärjestyksen 13 §:ssä säädetyt pankkivaltuutettujen ja Suomen Pankin tilintarkastajien muut tehtävät säilyisivät ennallaan.